Ministerul Educaţiei şi Cercetării

Centrul Naţional de Evaluare şi Examinare

Examenul de bacalaureat naţional 2020

Proba E. d)

Filosofie

Test 4

Profilul umanist din filiera teoretică şi toate profilurile din filiera vocaţională, cu excepţia profilului militar.

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.

Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I.TÉTEL (30 pont)

Írjátok le a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt, az alábbi esetek mindegyikében. Mindegyik kérdéscsoportnál csak egyetlen helyes válasz létezik.

1. Melyik etikai irányzathoz tartozik Arisztotelész erkölcsfelfogása:

a. eudemonista etika

b.deontologikus etika

c. utilitarista etika

d. hedonista etika

2. Milyen elméletekre való reagálásként jelent meg az alkalmazott etika:

a. politikai elméletek

b. erkölcsi, teleologikus és deontologikus elméletek

c. ontológiai elméletek

d. jelenkori politikai és ontológiai elméletek

3. Melyik fogalomnak van fontos szerepe Imm. Kant erkölcsfilozófiájában:

a. igazság

b. megismerés

c. kötelesség

d. politika

4. Mit jelent a *demokrácia* kifejezés etimológiai értelemben:

a. az államfő hatalma

b. a törvény felsőbbrendűsége

c. a nép hatalma

d. az igazságosság felsőbbrendűsége

5. Melyik az az utilitarista filozófus, amelyik – a szellemi és testi élvezetek közötti különbségeket elemezve – a szellemi élvezetek felsőbbrendűségét állítja:

a. Platón

b. J. P. Sartre

c. J. St. Mill

d. Arisztotelész

6. Melyik két feltételnek kell egyszere eleget tennie egy problémának ahhoz, hogy az alkalmazott etika tárgyát képezhesse:

a. vitatott jellegű és kimondottan erkölcsi vonatkozású

b. vitatott jellegű és kimondottan nyilvános vonatkozású

c. vitatott jellegű és nem erkölcsi természetű

d. nem vitatott jellegű és legalább két megoldási lehetőséget megengedő

7. Az alábbiak közül melyik fajta jócselekedet minősíthető morálisnak Arisztotelész szerint:

a. az egyetemes és szükségszerű elvek által vezérelt jócselekedetek

b. a kötelességgel megegyező jócselekedetek

c. a legnagyobb boldogság elve által vezérelt jócselekedetek

d. az erénynek megfelelő jócselekedetek

8. Milyen szabályként fogalmazza meg Kant a kategórikus imperatívuszt:

a. egyetemes és szükségszerű

b. abszolút és egyedi

c. egyedi és általános

d. relatív és szükségszerű

9. A társadalmi-politikai felelősség feltételezi, hogy az egyén:

a. minden külső kényszer nélkül cselekedjen

b. önkényesen hozzon döntéseket

c. kövesse a saját érdekeit, úgy cselekedve, ahogyan neki a legjobban megfelel

d. cselekedjen racionálisan, tettei következményeinek tudatában

10. Az alábbiak közül melyikben játszik hangsúlyos szerepet a *jó* és a *rossz* kategóriája:

a. ismeretelmélet

b. erkölcsfilozófia

c. esztétika

d. empirizmus

II.TÉTEL **30 pont**

A. A bal oldali oszlopban az emberi természet kérdéskörét tárgyaló filozófusok nevei szerepelnek, a jobb oldali oszlopban pedig, hogy milyen filozófiai perspektívából közelítik meg ezt. Írjátok le a vizsgalapra a bal oldali betűk és a jobb oldali számok közötti helyes társításokat:

a. L. Blaga	1. Azt a kérdést fogalmazza meg, hogy mi az igazság készpénz-értéke?
b. Arisztotelész	2. Az ember a Háromság képe.
c. A. Augustinus	3. Az állam egy természetes intézmény, és az ember, természete szerint, egy társadalmi lény.
d. R. Descartes	4. Az ember a titokban való és ennek felfedésére irányuló lét horizontjában nyeri el teljességét és méltóságát.
	5. Az ember gondolkodásként fedezi fel önmagát; önmaga létének nyilvánvalóságát ennek a tételnek az evidenciájából vezeti le:

Cogito ergo sum.

16 pont

B. Érveljetek, körülbelül tíz sor terjedelemben, *az ember lényegileg kultúrateremtő lény* állítás mellett vagy ellen.

8 pont

C. Alkossatok egy példát annak felmutatására, hogy mi a szerepe/fontossága a társadalmiságnak az emberi természet meghatározásában.

6 pont

III.TÉTEL (30 pont)

A.Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

Az egyetlen szabadság, amely megérdemli ezt a nevet, abban áll, hogy a saját javadra cselekszel, a magad módján, ameddig nem próbálsz megakadályozni másokat abban, hogy ők is hasonló módon járjanak el a saját javuk érdekében. Mindenki a legigazibb őre a saját egészségének, legyen az testi, észbeli vagy szellemi egészség. Az emberiség többet nyer, ha mindenkit hagy úgy élni, ahogyan neki a legjobban megfelel, mint ha arra kényszerítene mindenkit, hogy mások megítélése szerint éljen. (J. St. Mill, *A szabadságról*)

1. Jelöljétek meg az adott szöveg alapján a társadalmi-politikai szabadság két jellemzőjét.

4 pont

2. Mutassatok rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, a *felelősség* és az *egyéni szabadság* fogalmai közötti összefüggésre, filozófiai értelemben véve ezeket a terminusokat.

10 pont

3. Fogalmazzatok meg egy saját álláspontot a szövegben felvetett filozófiai téma aktualitását illetően.

6 pont

B. Az igazságosságra vonatkozó elméletek különbséget tesznek disztributív, procedurális és korektív igazságosság között.

1. Mutassatok rá a procedurális igazságosság két jellemzőjére.

6 pont

2. Illusztráljátok egy konkrét példán keresztül a korektív igazságosságot.

4 pont